XXIV. évfolyam. Veszprém, 1916. április 16. 16. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanitóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A nemzet reménysége.

Már a háborut megelőzőleg is élénk érdeklődés tárgya volt külföldön is, nálunk is az ifjuság nevelése. Érdeklődésre azok miatt a nagy érdekek miatt tart számot e kérdés, mely hozzá füződik. A jövő az ifjuságé s amilyen a nemzet most élő virága, olyan lesz az ország jövendő képe. Közvetlen a háborut megelőző években Magyarországon különösen a középiskolák reformjával foglalkoztak s a jelenlegi közoktatásügyi miniszter köztudomásuvá is tette azokat az alapeszméket, melyek szerint ő a modern középiskola rég berendezettségét gondolná. A miniszteri tervezetet mondhatjuk nagyon vegyes érzelmekkel fogadták. A nyugatosok örültek a miniszternek a realizmus felé hajlásához, az idealista irányzat hivei ellenben hevesen ellenezték az ilyen átalakitását iskoláinknak. Azóta nálunk az ügy elaludt, a háboru teljesen lekötötte figyelmünket.

Nem igy Németországban. A fegyverek zaja közepette is jut idejük a szemlélődésre. A háboru eseményeinek szemléletén kérdezik tanult emberek önmaguktól, menynyiben változtassanak régi nevelési rendszerükön. Az a kötelességteljesités, amit a német katona mutat, az a hazaszeretet, mely e nép minden fiát eltölti — ugy látják ők — eddig követett pedagogiai elveiket nagyban és egészben igazolják. Németország jó utakon haladt s a most élő nemzedék avval a tudattal szállhat sirjába, hogy utódaik az örökséget, melyet kaptak meg tudják becsülni. Még többet, meg is tudják tartani.

És mik voltak eddig nevelési elveik? Különböző egyének különböző utakon jártak, a cél azonban, melyre törekedtek, egy volt. Rövid szóval ugy mondhatjuk, hogy a német idealizmus. Azt tartották, hogy az ember elsősorban nem kivüle eső célokért van, nem is az emberi társadalomért, hanem azért, hogy egész emberré fejlődjék. Ugy gondolkodtak a német nevelők, hogy mindaz, amit a külső világ nyujthat az embernek, legbensőbb énünket tökéletesen kielégiteni nem tudja, oly belső életnek kell tehát bennünk kifejlődnie, mely megtanit minden körülmények között az élet esélyein uralkodni és az anyagon felülemelkedni.

Ez a felülemelkedés anyagon és mechanizmuson azonban még nem jelenti a teljes elszakadást a világtól, avagy világgyülöletet. Ellenkezőleg. Ez ad az embernek erőket, hogy tevékenyen kivegye részét az élet munkáiból. Épen ezért nemcsak arra törekedtek a németek a nevelésben, hogy a szerzett ismereteket átközvetitsék a következő nemzedéknek, de iparkodtak az ember egész életét visszavezetni az egyszerüségre, igazságra és eredetiségre. Az egyes embert nem ugy nézték, mint a világ mechanizmusának egy atomját, hanem mint forrását egy uj életnek s azon voltak, hogy az életnek ezt a forrását megtisztitsák minden iszaptól. Más szóval a német pedagógia elsősorban az embernek, mint személyiségnek kiművelését tartotta szem előtt s csak aztán nézte az ember társas természetét, csak másodsorban üzött szociálpedagógiát. A humanisztikus műveltség mellett nem hanyagolták el természetesen a természettudományi ismereteket sem, de nem ezt tették a művelődés középpontjává.

És most a háboru eddigi tapasztalatai alapján azt látják, hogy nincs okuk a régi, kipróbált rendszert megváltoztatni. Valamiben azonban mégis igen. Nevelési elveiket annyiban kifogásolják, hogy a nemzeti elemet, a különös német műveltséget nem kultiválták eléggé. A jövőre a humanisztikus irányelveknek erős nemzeti szinezetet akarnak adni. Ép ezért még a reáliskolákban is kivánják az idegen nyelvek tanitásának nem teljes kiküszöbölését, de több tekintetben megszoritását és csak azoknak felvételét, melyek a való élet kivánalmai vagy az általános műveltséghez tartoznak.

A végső akkordokból.

Kinoznak égő bánatok,
Tudom, hogy ifjan meghalok.
Csöndes szivem kihülni készül,
Harcoltam volna bár vitézül,
Szebb életalkony szállna rám.

Szeretlek én jó Uram!
Bár úgy vivtam szomoruan
A te csodás, szép harcodat;
Ha a vég most ellátogat,
Nyugodtan szállhatok eléd.

Könnyes szemekkel jártam én
A te irgalmad szent helyén.
Tőled reméltem üdvömet,
Hogy áldás csak tőled jöhet,
Mindig vallotta bús szivem.

Rokkant valék sok seb miatt.
Hogy mégis harcoló fiad
Lehettem én is idelent,
Kegyet mutattál végtelent.
Karod a porból fölemelt.

Hitednek céljáért küzködém
Sion hegyének szent tövén.
Jó volt a völgy rejtek-ölén,
A legkisebb harc volt enyém,
De jó szivvel harcoltam azt.

Nem leltem én itt más gyönyört,
Csak ami hozzád égbe tört.

Ha néha törbe vitt a vágy,
Hamar vérzett a hiuság
S hozzád a szivem visszasirt.

Sokszor sirtam oltárodon,
Hibámért tépett fájdalom.
Forrón kértem, hogy betegen
Engedd hiven betöltenem
Egy edzett harcosod helyét.

Megáldalak mindenkoron,
Hogy megszántál nagy irgalom,
Hogy árvaságom éjjelén,
Ostromló vészek tengerén
Téged szeretni volt erőm!

PAKSY GÁSPÁR.

Igéretföldén.

Irta: Váth.

IV.

Kedves Lonka!

Irta, hogy feltünően sokszor és aláhuzva megismétlődik levelemben a szkepszis s levele kérdéseire: a fénykép milyen hatást tett anyámra és a nagyságos asszonyra, a pesti találkozás pedig én rám? — elkerültem szinte látszó készakarással a feleletet, kénytelenülök nyiltan válaszolni.

Én Pesten nem jártam azelőtt és kértem, hogy a Fehér-szállóba akarok meghálni, mert ujságom ajánlja. Tiszta, keresztény lapomnak hittem s nem csalódtam. Lonkácska fel akart velem jönni a bérelt szobába s a portás megtiltotta, mert igazságosan s minden kétszinüséget kizáróan, csak magamat jelentettem be a lapon. Nekem a tulajdonos keresztény érzületét képviselő kapus tiltakozása nagyon tetszett.

A vadászaton a szolgabiró egészen más szállóbeli személyzetekről mesélt. Ezek készségesek, borravalótlesőtlenek, szemérmesek s nem szemnek való, ugynevezett mutatósak. De visszatetszett Lonkácska kihivó „kikérem magamnak" felelete. Egy fehér lány elpirulva sirva fakad. Otthon jártam. Pesti küldetésem előtt annyi bolondot összebeszéltek édesanyámnak: Leányt, urit nem engednek el magában fürdőre. Még ha el is megy, kényszerből, nem vendéglőben vesz szállást s nem éjjelez fiatalemberekkel . . . Anyám bizalmas beszélgetéseinkből tudott már egyetmást. Táplálta benne a falusi hirekből összegyüjtött mende-monda még jobban az ellenszenvet. Én édesanyám ellenére nem házasodom. Mert a szülők áldásának hiánya mindig érzik a házasságon. Édesanyám pedig kereken kijelentette, hogy senkit nem erőszakolna rám, de erről kötelessége lebeszélni, mert bekötötték szememet, mert én tapasztalatlan vagyok még, nem mint a jegyzősegéd, Szántó Pista, aki nagysádnak az ajtaját berugta a tánckoszorucska éjjelén. (Anyám azt állitja szegény, hogy nem kellett azt rugni.) Elolvasta azt a haza cimzett levelét is, amelyben a nagyságos asszonyék vendég rokonlányai közt való forgolódásra biztatott, kedves nagysád. Egyenesen fölcsattant:

— Ártatlan lány olyat nem ir, hogy a kilegénykedett, kiélvezett férfiak szelid, jó családapák lesznek; csak lelkiismeretlen lovalhatja ilyesmire leendő vőlegényét, hogy a házasélet tál-kanál csördüléseiben legyen mivel védekezhie a szemrehányások ellen: te se vagy különb a Deákné vásznánál; vagy hogy a kiélt cinikus lenézőn bo-

Ezen a szemüvegen át vizsgálva a mi mozgalmainkat, mindenesetre különösnek, hogy ne mondjam radikálisnak kell tartanunk azt a törekvést, mely abban az irányban nyilvánult, hogy a gimnáziumainkat majdnem teljesen a reál tárgyak tanitására rendezzük be. A természettudományok nyujtanak ismereteket, izolált természeti jelenségeket, de világnézetet nem nyujtanak. És mert középiskolák, nem arra hivatvák, hogy természettudományos szakiskolák legyenek. Az ifjuságot önállóságra, belső hajtóerőtől irányított öntudatos cselekvőképességre kell nevelni, amit a természettudományok ismeretétől nem várhatjuk.

Egy másik szembetünő jelenség a nemzeti öntudat, fejlesztése. Ez a német nevelés egyik sarktétele. Azt hittem régebben, hogy mi magyarok csakugyan soviniszták vagyunk. Addig duruzsolták fülünkbe, mig magunk is elhittük. Az élet itt is másra tanitott. Azt láttam, hogy nagy, nálunknál hatalmasabb, gazdagabb, népesebb nemzetek ebben is túlszárnyaltak bennünket. S ha itt összehasonlitást teszek, úgy látom, hogy magyarságunk tudata nem elég erős bennünk. A német tapasztalatok intő példa, mily veszedelmeket rejt magában nálunk a nemzetköziséggel való kacérkodás, vagy a nemzeti öntudatnak elhomályositása, még ha nem is szándékosan történik. Ha nagy népek ideálizmus mellett a nemzeti nevelésben látják fennmaradásuk erősségét, fokozottabb mértékben áll ugyanez a kis népekre, kiket mindig fenyeget a veszedelem, hogy a hatalmasabb, kulturában előbbrehaladt versenytárs felszivja. Jövendő nevelésünk támaszpontja nekünk is ebben a kettőben foglalható össze: idealisztikus törekvések kapcsolatosan erős nemzeti érzéssel. Ez szerzi meg népünknek a hirnevet s ad jogot, hogy a kulturnépek között továbbra is helyet foglalhassunk. Jel lesz ez, hasonló Nagy Konstantinéhoz, melyben győzni fogunk.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

HIVATALOS RÉSZ.

Esperesi kinnvezés. A városlődi esperesi kerület esperesévé és tanfelügyelőjévé *Felkl* Viktor, kislődi plébános neveztetett ki.

Plébánia betöltése. A *káptalanfai* plébániajavadalmat szabályszerű bemutató levél alapján *Majercsik* János németujfalusi káplán nyerte el.

Dispositio. *Egressich* Vincze tótszentpáli káplán a beteg vörsi plébános kisegitésére küldetett.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület közgyülése. A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület április hó 10-én tartotta tavaszi közgyülését. *Kajdacsy* Endre ügyvezető titkár az egyesület mult évi működéséről számolt be. Az egyesület működése a háborus esztendőben sem lanyhult, karöltve működött a vármegyei gazdasági intéző bizottsággal és a rendkivüli viszonyok között tanácsadója, irányitója volt a vármegye gazdaközönségének.

Tagjainak részére korpát, rézgálicot, vetőmagvakat osztott ki, a cséplési idény alatt biztositotta a gazdák szén- és benzin szükségletét. A vármegyei lótenyésztési bizottsággal együtt működve harctéri sebesült lovakat, vemhes kancákat és a harctéren született csikókat adott át a kisgazdáknak. Az egyesület titkára több községben tartott előadást a háborus gazdálkodásról, megmagyarázta a földmivelőknek a mezőgazdasági vonatkozásu kormányintézkedéseket, ismertette a rendkivüli viszonyok között alkalmazandó gazdálkodási rendszert. Vezérképviselője volt a Gazdák Biztositó Szövetkezetének, támogatta működésében a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét.

A közfogyasztás érdekében igyekezett összehozni a falusi termelőket a városi fogyasztókkal. Nagy tevékenységet fejtett ki az egyesület gazdatársadalma között a hadikölcsön-jegyzés érdekében, az egyesület maga is 10.000 korona értékü hadikölcsönt jegyzett. Munkásközvetitő osztálya cselédeket és munkásokat szerzett a gazdáknak, kieszközölte a hadifoglyok gyorsabb kiadását, — gondoskodott a rokkant katonák gazdasági elhelyezéséről.

Sok esetben adott felvilágositást hadisegély, elesettek és elhaltak családtagjainak járuléka, katonák gazdasági szabadságolása és felmentési ügyében. Az egyesület hivatalos lapja is fontos szolgálatot tett a gazdaközönségnek, érdemes tanácsokkal szolgált a hadiszolgáltatásnak, a gazdasági munkás biztositása az elmaradt őszi vetéseknek a tavasz beálltával történendő pótlása érdekében.

A közgyülést választmányi ülés előzte meg, melyben elhatározták, hogy ápr. hó 30-án nagyobbszabásu gazdaértekezletet tartanak, hol megnyilatkozik a vármegye gazdaközönsége a jövő évi termés értékesitése és a termények maximális árára vonatkozólag. A választmány a Magyar Gazdaszövetség közgyülésére dr. *Magyar* Károly, *Holitscher* Károly országgyülési képviselőket és *Kajdacsy* Endre ügyvezető titkárt küldi ki az egyesület képviseletében. Elhatározta a választmány, hogy a Gazdák Biztositó Szövetkezete érdekében felhivást intéz a gazdaközönséghez és a gazdák hazafias kötelességének tartja, szövetkezeti biztositás felkarolását. — Ügyvezető titkár ismerteti a háborus vonatkozásu legujabb kormányrendeleteket s az ülés végeztével az előadó titkár meghivja a választmány tagjait *Jurenák* Miklós ujabb szerkezetü ekéjének bemutatására.

Városi közgyülés.

Veszprém város képviselőtestülete mult szerdán tartotta tavaszi rendes közgyülését. Napirend előtt dr. *Komjáthy* László polgármester a következő előterjesztéseket tette:

Gyökeres János, hadbavonult épitőmester s városi képviselő meleghangu levélben köszönte meg a képviselőtestület részéről a hadbavonult városi képviselőknek küldött s jókivánatokat kifejező üdvözlést.

Az *Angolkisasszonyok* a március hó végén rendezett jótékonycélu előadások jövedelméből 200 koronát küldöttek a helybeli hadiárvák otthona javára. *Perényi* Antal pedig ugyanerre a célra 100 koronát adományozott.

Bokrossy Jenő városi főmérnök felmentése érdekében beadott kérvényt az illetékes katonai hatóság a villamostelep átvételéig nem intézte el. Minthogy pedig a telep, az uj gépegység, általában pedig az üzem szakfelügyelet nélkül nem maradhat, sőt a gépet szállitó cég is a garancia vállalásnak egyik feltételéül a szakszerű gépápolást kötötte ki, a tanács, illetve a villamos igazgatóság a villamostelep eddigi üzemvezetőjét, *Kertész* Bélát ideiglenesen alkalmazta s a szükséges szerelések irányitásával, vezetésével is megbizta.

Ez után a napirend következett.

A képviselőtestület a város közönsége nevében hálás és elismerő köszönetet nyilvánitott *Hunkár* Dénes főispánnak a város mindenkori érdekét, különösen pedig a háborus napok sok nehézségével küzdő városi közigazgatást elősegitő, hathatós támogatásáért. Az érdemek felsorolását s a megillető köszönet szép, alapos indokolását az az inditvány foglalta össze, amelyet dr. *Horváth* Béla főjegyző felolvasott s amelyet az elfogadó határozattal együtt egy küldöttség nyujt át a főispánnak. Dr. *Rosenberg*

---

ritsa árnyba a fölelevenedő multat, mert neki is vannak viselt dolgai . . .

Rebesgetik a falun széltében, hogy kedves Lonka meggyónt kath. létére a kálvinisták uj kenyérre való urvacsora vételén. Én nem hittem el földimnek, szegény Jóskának. Most már értem a számitott kérdezést, mikor sétáltunk a gyönyörü helyen kimért kenesei temetők egyikénél:

— Ez az ön temetője?

— A reformátusoké volt s egyenesen feleltem rá: Nem. — Akkor gyönyörködtem volna el örömösen az egymásután sorakozó fekete halászdereglyéken, de Lonkácskának nem tetszett. Óh a kis Bükös szédülő fejjel is ki mert állni a meredek kopaszoldalu löszpartra... De nem szédült! Máskor és a testvéreivel szédült, velem nem. Velem csónakázni is mert. Azelőtt soha se ült volna vizi uszószerszámba. Velem fölült. Óh mennyire félreismertem szegénykét: egyszerüségében, szerénységében. Csak rokonérzésnek hittem, mikor megláttam a zsémbes, senkit ki nem állható, egyetlen kiadót még ki nem bőjtölt vén postamesternénél. Hogy beleillett s illik a hivatalos rácsrekeszbe.

Az élet nyitotta föl iskolás szememet, amely minden külső széppel a belső szépet is velejárónak tartotta, hitte. Egy álomkép, egy káprázat fogott meg engem; a koszorucskai szépsége vesztegetett meg. Óh, én nem birtam menekülni! Mikor elhagyott, akkor is a munka hegesztette be az ütött sebet. Mért hagyott el? Mért érezte méltatlanságát hozzám? Mért 4—5 hónapra az augusztusi gibicelések után? Miért emlékezett leveleiben ugy a Szántó Pistáról? Miért? Addig is kérdeztem skeptikusan magamtól, de mióta ujra találkoztunk s láttam asszonyos molettságát, aminővé csak gyereknek életet adó nők válnak, azóta határozott a feleletem... Kevesebbet kérdem ezt, mióta fényképéről a nagyságos asszony azt tudakozta, ki ez az asszony? Hasztalan állitottam pirulva, hogy Lonkácska s hogy lány.

Azt felelte, hogy szerelmes vagyok nagyon Lonkácskába s a szerelem megvakitja a „józan" férfiakat is; hát az ilyen kis lányos erdészsegédeket, mint én! Aztán este gyönyörü almát tett elém vacsora után. Kettészeltem, miután tetszésemet és gyönyörüségemet kifejeztem, de óriás volt elszörnyedő meglepődésem: az alma rohadt volt! Mosolyogva tanácsolta a nagyságos asszony, hogy hallgassak rá, mint édesanyámra s nem bánom meg, mert ő a szépség mellett látja a silány belsőt is. Ilyenek és olyan provokáló kihivás után, a föltorlódott hallomás, látás, sejtés minden atonja kitört. Gyönyörü, szépséges, selyemhajából átkötött egy szállal. Mint apró Prometheusz álltam, kezemlábamhoz nyügözötten; de egy kis önálló, védekező mozdulatra elpattant az egy szál haj, melyből az egész fürt szépségével, a koszorucskai szépségével ugy lenyügözött. A nagy hajtömeg, az aranysátor egyszerre ha nem is, de egyenként szétpattant. Vagy inkább nagysándorosan egy vágással oldódott föl?

A fölgyülemlett energia — mint vulkánt feszitette, szórta szét bennem az ellenálló akadályokat. Hogy mázsás kövek dobódnak ki s forró láva égető, pusztitó folyama ömlik szét, nem kérdi a felszabadult energia. Ha még ki is hijják. A vihar korbácsos szele számon kérheti-e a Balaton égig üvöltő hullámhegyeit, hogy merte felhőszakállát bevizezni, megcibálni? A koszorucskaesti emlék örökkön él bennem. Sajnálom és fájni fog, hogy az aranyfogu, vérfutásos arcu, molett pesti lány elrontott minden élő álmot s fölébresztett. Álom volt, szép álom, valóra válthatatlan álom . . .

Hálátlan nem lehetek azért a szépségért, hogy az Igéretföld, a családi boldogság megismerésére utat mutatott. A Hóreb hegyéről láthatta is vágyai desztillált netovábbját. Hisz olyan szépen irta le, Istenem, hogy kellett látnia; de vétett az erkölcs ellen, mint Mózes az Ur ellen s el kellett az Igéretföld birtoklásától esnie. Oda már Józsue, a kis Bükös Stefike vezet be megértő, tiszta, számitástalan lelkével. Soha se feledhetem, hogy az édesanyánk csókja után az ideálunké is lemoshatatlan szánkról.

Engedje meg, hogy a Szénkiewicz-könyveket, fényképeit első szerelmem reliquiáit eltegyem. A patyolatos kis Bükös szabályos, gyöngy betüvel ráirja: *Fehér koporsó, első halott, drága emlék*... Megértő aranylélek, aki három tüzpróbát állt ki. Első, hogy az egy hónapos, kéthetes kiadóknak egy esztendős örökösévé türelmesedett. Második, hogy elfojtotta szerelmét s pedánsan kedves birt irántam lenni, aki a nagyságnak szóló leveleket előtte bélyegeztem föl. Micsoda szelid szomorusággal tud róla beszélni s galambos egészséggel nevetni. Harmadik, hogy nem utasitott el, hanem boldog önfeledséggel szánta fejét olyasmikre is, miket máskor meg nem tett volna, amiben nyakát szeghette volna . . . Hogyan tud ő simulni, karba kapaszkodni! Hogy ezt mind észreveszem, értékelem és fémjelzem, mégis csak nagyságnak köszönhetem.

Köszönöm is hálásan kézcsókoló hive

Bálint.

Kedves Lonka Nagyság!

Vaskos tömött levélboritékát principálisomnál bontottam föl. A nagyságos asszony belekukkantott s méltatlankodón háborodott föl a kihullott visszaküldött leveleim s néhány fényképem láttán.

Jenő városi tiszti orvos a városi párt nevében csatlakozott az inditványhoz. Szép beszédét olyan szerencsés gondolatmenet vezette, hogy ezt az egységes kifejeződésben csak szépülő s minden pártszemponttól mentesitendő polgári tiszteletadást a képviselőtestület osztatlan ünneplésévé avatta. A magyarságnak mai óriási erőkifejtését, ország-világ előtt ragyogtatott vitézségét s lelkes honszerelmét a magyar kereszténység nagy hősének, Huñyadi Jánosnak nándorfehérvári diadalával, Kapisztrán János tüzre gyujtó lánglelkével s Dugovics Titusz hősi önfeláldozásával hozta hasonlatba. Ebből a két — időkorra távoleső, de hazamentő fontosságban egyező háborus korszakból — virágos, szines ékességgel rajzolta meg a magyar katonának ősi, fényes, csodálatra inditó jellemrajzát s megrajzolta a hadirenden kivül élő polgárok háborus kötetességét is a munkában, a lemondásban, panasztalan türésben, takarékosságban s az elesettek hátrahagyottainak, nyomorékká váltaknak segitésében, fenntartásában. Akik ebben a munkában példát adva, biztatóan elüljárnak, vezérkednek, azok is hősök: a békében munkálkodó, de ezt a munkát is a hadi sorban küzdők javára végző polgári tábornak hősei. Ilyen hősnek jellemezte vármegyénk s Veszprém város tiszteletében, ragaszkodásában megbecsült főispánunkat is s a harctéren s az itthon küzdők egységes, összhangzatos, önzetlen, csakis a haza javát néző munkának eredményeül fejezte ki azt a mindnyájunk forró óhajtását, hogy ez az ország jövőre is Regnum Marianum, Szent István birodalma maradjon. A képviselőtestület osztatlan, lelkes érzése volt a bizonysága, hogy a főispán, a vármegye s a város szeretetben eggyéfűződő harmoniájának szép dicséretével záródó beszéd nem egy pártnak, hanem az egész város hivatalos képviseletének megnyilatkozása volt. A közgyülés az inditványt — támogatva dr. *Óvári* Ferenc s *Perényi* Antal helyeslő nyilatkozásával — egyhangulag elfogadta.

A tanács 50 ezer K póthitel s folyószámlakölcsön engedélyezését kérte a közgyüléstől. Szükségessé tette ezt a kérelmet a háboru alatt fölszaporodott tiszti beszállásolási hátralék fődözése. A katonai kincstár a hadi szolgáltatási törvény alapján ily cimen csak 52 fillért térit meg. A város ezt az összeget már a békeidőben felemelte napi 1 koronára, télen — fütést számitva — napi 1·60 k.-ra. Azokkal a háztulajdonosokkal óhajtott ezzel méltányosságot gyakorolni, akiket katonai célok miatt esetleg lakrészeik átengedésére kötelezhetnek. Ez a különbözet béke idején 4—5000 koronára rugott s ez a költségvetésben elviselhető volt. Most azonban a beszállásolás összege már 43 ezer, s ebben a város ráfizetése 30 ezer koróna. A város ugyan lépéseket tett, hogy ez az összeg a hadi kincstár részéről pótolva legyen, a hiányt azonban a beadott kérvény elintézéseig is pótolni kell s ezért kéri a tanács a póthitelt. A közgyülés a bizottságok ajánlásával támogatott javaslathoz hozzájárult.

Dr. *Vadnay* Szilárd vármegyei főorvos a csecsemőhalálozás apasztása végett a városi egészségügyi bizottság utján azt az inditványt juttatta a képviselőtestület elé, hogy a kisdedek ápolása legalább egy éves korukig hatósági ellenőrzés alatt legyen. Erre a célra a szülésznőket tartja legalkalmasabbaknak. Buzgalmuk fokozása végett azt ajánja, hogy a szülésznők az anyai táplálással egy évet ért csecsemő után 10, a mesterséges táplálással hasonló korig fölnevelt csecsemő után pedig 20 kor. jutalmat kapjanak. — Ez a jutalom csak oly csecsemők után jár, akiknek felügyeletét a városi hatóság — a kisded családi viszonyai miatt — elrendelte. A közgyülés a javaslatot elfogadta s erre a nemzeti fontosságu szép célra a tanácsnak 1000 kor. hitelt szavazott meg.

A polgármester bejelentette, hogy az uj, 400 lóerős gép vételárából a tanács már 113 ezer koronát kiutalt. Dr. *Horváth* Béla ez után a villamostelep átvételét, majd a bérlőcéggel befejezett végleges leszámolás s a gépek javitásának számbeli adatait terjesztette elő. Mindezt olvasóink ugy a tanács, mint a villamosbizottság gyüléseiről irt tudósitásainkból már ismerik.

A villamostelep átvételéből eredőleg dr. *Óvári* Ferenc s *Reé* Jenő bizottsági tagok a város négy főtisztviselőjének jutalmazására vonatkozó inditványt terjesztettek a képviselőtestület elé. Az állandó választmány is azt a fokozatot fogadta el, amelyet mult számunkban ismertettünk s amely szerint a polgármester 1600, a főszámvevő 1000, a főügyész és főjegyző pedig 800—800 korona jutalomban részesült volna. Igy került a javaslat a közgyülés elé is. *Kelemen* Imre a jutalmazáshoz hozzájárult. Honorálni kivánta ezzel ő is a tisztviselők buzgalmát, melyet a villamostelep átvételénél hivatalos idejükön tul is tanusitottak. A beadott fokozathoz azonban nem járult hozzá. Nem helyeselte, hogy a főügyész s a főjegyző alacsonyabb összegre vannak jelölve, mint a főszámvevő. Ez az ő buzgalmukat s teljesitett munkájukat csekélyebb értékünek minősitené, pedig erre bizonyára azok sem gondoltak, akik az inditványokat beadták. A szóló nem kivánja ilyen értékjelző határvonallal megkülönböztetni a három ugyanazon rangosztályba tartozó derék tisztviselőnek működését s azért azt inditványozza, hogy a polgármester 1600, a másik három tisztviselő pedig 1000—1000 korona jutalmazásban részesüljön. Dr. *Csolnoky* Ferenc s *Perényi* Antal az inditvány mellett, *Koller* Sándor pedig ellene szólalt föl. A volt alispán ur nem a jutalmazás, hanem csak a bizottsági javaslatok megváltoztatása ellen érvelt, a közgyülés azonban Kelemen Imre inditványát nagy többséggel elfogadta.

A közgyülés ezután elfogadta még a tanácsnak a lapunkban is emlitett javaslatát, hogy hadisegélyes családoknak az alsóerdei irtásföldekről 500—500 négyszögöl földet parcellánkint 10 koronáért bérbe ad. Elfogadta további a bemutatott föld-, kert- és boltbérleti szerződéseket s ezzel a tanácskozás véget ért.

Csak számitásból szerette, csak számitásból, ha dühén, sértődöttségén még uralkodni se tudott a hiu teremtés! Jobb igy! Jobb, fiam. Hálát adhat a jó Krisztusának érte!

Egy tisztaszerelmü lány, ha visszakérték is emlékeit, megkönnyebbülést okozott volna neki, ha valamit ott foghat, hogy legyen mit csókolgatnia a szomoruság magányos pillanataiban... Mult levelemmel befejeződött volna minden. Találkozásunkról ir. A beszédem cinikusé, a kezem, szemem nézése szerelmesé volt, mondja. A beszédem egy csalódotté, a nézésem parázsa, a kezem vasszoritása egy megszédült kapaszkodása volt.

Nem volt még az utam célos. Ahogy viszontláttam, szégyenlettem volna, annyira idősebbnek látszott. Miért ment sétám észrevétele után a kis akácos udvaruk szögletébe rejtett tyukketrec apró csirkés kotlójához, mért hintett nekik eleséget, mért vette föl a házilag készülő, félben maradt kék pongyolát? Hogy a varrástanulást s a gazdasszonykodásra készülést dokumentálja.

Én csak azt mondom, hogy a hálámra, jó emlékezésemre mindig számithat, de a jó Isten rendelése s multjának következménye, hogy Kanaán földjére bünhődőn nem tehette be lábát... Mózes sirjából kivág a fény egy német festő képén. Kedvességedéből az emlékezés, a jóutra térés késeinége... Nyugodjék meg felidézett sorsában!

Hálás tisztelője

Bálint.

(Vége.)

A kisgazdák ekéje.

Ma, midőn legnagyobb szükség van a több termelésre, módot kell keresnünk, hogy a kisbirtokos is intenziven kezelhesse földjét. Még igen sok kisgazda van, aki nem akar megbarátkozni az okszerű talajművelessel és ennek a körülménynek a legtöbb esetben az az oka, hogy nincs módjában megszerezni a tökéletes talajművelő eszközöket és hiányzik a kellő igaereje.

A föld legfontosabb munkája a szántás, igy a legfontosabb talajművelő eszköz a jó eke. A jó eke pedig az, amelynek szerkezete egyszerű, beállitása és szabályozása könnyű, járása biztos, munkaképessége nagy, a vonóerő szükséglet minél kevesebb.

Egy ilyen ekét konstruált Jurenák Miklós, aki már 15 éven át foglalkozik az eke tökéletesitésével. Jurenáknak legujabb alkotása egy faeke, amelynek csak kormánylemeze, illetve alteste két csoroszlája, szabályozó és összekötő részei készültek csak vasból. Az eke taligája is fából van gyártva.

A vármegyei gazdasági egyesület több napon át kisérletezett a Jurenák-féle faekével a veszprémi határban és ezt az ekepróbát igen sok gazda végig nézte s mind a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott erről a kiváló talajművelő eszközről.

Az eke munkája minden tekintetben kifogástalan. A barázda feneke tiszta és vizszintes, oldala függőleges. Kitűnően porhanyit és a földszeletet tökéletesen megforditja, a tavaszi szántásnál még száraz talajon sem hagy nagyobb rögöt.

Meggyőződtünk róla, hogy akár csekély, akár mély szántásnál a trágyát tökéletesen aláforditja. Ennél az ekénél fölöslegessé válik a béresnek az ekeszarvát folyton a markába tartani, mert ezt az ekét vezetni teljesen felesleges, ha beállitják a barázdába, vezetés nélkül, akadálytalanul halad a föld végéig és a levágott földszelet mindig egyenlő széles marad.

Legnagyobb előnye egyszerű szabályozhatóságában áll, egy csavar forditásával mélyebben vagy sekélyebben szánt. Jól tudjuk, hogy a Sackeke igazitásával mennyi időt tölt el a béres. Egy fogásban tizszer is megáll és órahosszat elpiszmog a sok csavar regulázásával. A Jurenák-féle faekénél könnyen meg lehet szüntetni a béres szokásos babramunkáját, mert, ha az ekét egyszer a gazda beigazitotta, ugy az irányitó szerkezete egy lakattal elzárható s most, a béres kénytelen többet dolgozni a helyett, hogy az ekét folyton „csinálja".

A Jurenák-féle faeke járása könnyü és biztos, mert midőn a java igás állatot — elvakitva a mai állatáraktól — eladja, jó segitőtársa lesz a Jurenák-féle faeke, mert ezt még a tehenek is elhuzzák. Ebből láthatjuk, hogy kevés vonóerő szükséges ehhez az ekéhez. Ami a magyar földmivesnek nem fog ezen az ekén tetszeni, az bizonyára az lesz, hogy ez az eke két csoroszlyával dolgozik. A mi népünk pedig az egy csoroszlyát is le szokta venni munkaközben az ekéről; pedig a két csoroszlya teszi tökéletessé Jurenák ekéjét. Az egyik csoroszlya a gerendely bal oldaján a rendes csoroszlya helyén áll, a másik csoroszlya a gerendely jobb oldalára van erősitve cirka 26—28 centiméterrel előbbre, mint a baloldali csoroszlya. A két csoroszlya munkája teszi lehetővé, hogy az eke széles barázdát hasit, a két csoroszlyának tulajdonitható az is, hogy a szántás porhanyó és talajszelet tökéletesen aláfordul. A szántásnál a tarlót, a gazt, a trágyát az eke tökéletesen aláforditja, ezt az intenziv munkát szintén a két csoroszlya idézi elő.

A próbaszántáson elért eredményeket óhajtjuk még ismertetni:

Az eke április hó 12-én nyolc óra hosszat dolgozott a veszprémi püspökség füredi-ut melletti földterületén. Az ekemunkáját és teljesitő képességét az uradalom intézője és maga Jurenák Miklós ellenőrizték. A nyolc órai munkaidő után felmérték a két magyar ökörrel dolgozó eke munkáját és az eredmény meglepő volt. — Az eke 8 óra alatt kiszántott 1625 □-ölet, a szántás mélysége 18 centiméter, (7 hüvely) szélessége pedig 30 centiméter (11 és fél hüvely) volt. Egy órai munkaidőre 205 □-öl kiszántott terület jut.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület meg akarja honositani ezt a kitünő eketinnet, ugy a vármegyében, valamint az egész országban. A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár pedig vállalkozik arra, hogy a Jurenák-féle faekéket Veszprémben gyártassa.

Nagy jövőt jóslunk mi ennek az ekének és keresni fogjuk az alkalmat, hogy a gazdák minél szélesebb körben megismerjék. A vármegyei Gazdasági Egyesület, ha kellő mennyiségü eke már elkészült, a megyei gazdakörőknek, mintagazdáknak, egyes birtokosoknak küld egy-egy példányt a faekéből s ha a község, a vidék ezt az ekét megismerte, a jövőben bizonyára ez lesz a „kisgazda ekéje".

Számadatok a villamostelepről. Dr. *Horváth* Béla városi főjegyző a szerdai közgyülésen az alábbi érdekes számcsoportokba foglalta össze s terjesztette elő a villamostelepre vonatkozó adatokat. Feltárják ez adatok a volt bérlőcég követelését a várossal szemben és viszont — s azt is, hogy a cég az üzemidő hét esztendeje alatt a saját rezsije terhére mennyi befektetést tett.

A város tartozott a cégnek:

a) átengedő lelépésért	25.000·—	K-val
b) leltári tárgyakért	1.021·86	„
c) raktári anyagszerekért	7.376·74	„
d) árammérő órákért	4.247·56	„
e) áramdij cimén (február 24-től márc. 10-ig ez a céget illette, de már a város szedte be)	6.973·81	„
f) 1914-től teljesitett csatlakozásokért	1.193·28	„
g) előre fizetett törlesztésért	6.853·35	„
Összesen:	52.566·60	„

A bérlő cég tartozott a városnak:

a) géptörésekért	25.000	K-val
b) hálózatban talált hiányokért	1·500	„
c) telepépület hiányaiért	1.000	„

d) perköltség fejében — — —	600	K-val
e) 3 % bruttó részesedés 1915. évre s a f. é. első két hónapjára —	4·500	„
Összesen	32.600	„
A város tehát a bérlő cégnek *fizetett*	19.866	K-t.

A város azonban a saját tartozását jelző első főösszegben megvett, illetve szerzett

a) ingó értékben — — —	13.639·44	koronát
b) pénzértékben — — —	13.827·20	„
Összesen	27.466·64	„

s eszerint a cég ráfizetése 7.600 korona.

A hétévi üzemvitel alatt a bérlő cég saját rezsije terhére beszerzett üzemébe 600 drb órát 34.600, vezetékhosszabbitást és csatlakozásokat 27.900, négy transzformátort 7.800, szállitókocsit s olajtartályokat 1999, összesen 72.200 korona értékben. Az üzemvitel alatt a város ingyen világitásának pénzértéke — évi 15 ezer K-t számitva — 105.000, a 3 %-os bruttó-jövedelem körülbelül 16.000 korona. Letörlesztett pedig a cég a telep bérletideje alatt a törlesztéses kölcsönből közel 20 ezer, vesztett pedig a bérleten saját állitása szerint 130 ezer koronát.

HIREK.

A D. K. E.

A legnagyobb arányu érkeklődés előzi meg a Dunántuli Közművelődési Egyesület XXV. évi jubiláris diszülését, mely május 21-én vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a veszprémi szinházban, valamint azt a művészi esemény számba menő diszhangversenyt, mely vele kapcsolatosan május 20-án szombaton esti 9 órakor ugyancsak a szinházban fog lefolyni, hol a főszereplők *Sándor* Erzsi a m. kir. operaház tagja, koloratur primadonnája és *Stefanidesz* Károly, a Vigszinház karnagya lesznek. Az est jövedelme a Dunántuli Közművelődési Egyesület megalapitójának és hazánk egyik legragyogóbb tehetségü államférfiának *Széll* Kálmánnak szoboralapját hivatott megteremteni s már ezen hazafias és kegyeleti érdekéből is bizonyára a közönség legnagyobb támogatásával fog találkozni.

A Dunántuli Közművelődési Egyesület negyedszázad óta hiven szolgálta azt a nagy feladatot, hogy ébren kell tartani a magyar kultura ügyét, számos alkotással tett tanuságot arról, hogy azon nagy tényezők között, melyeknek a nemzet ezer éves fennállását köszönheti, legelső sorban az a fogékonyság áll, melyet a nemzet a századok legelejétől fogva a kultura iránt mindenkor tanusitott. A jubileumra tekintettel, báró *Hornig* Károly Veszprém bibornok-püspöke, a magyarság hatalmas vezér egyéniségei közül gróf *Apponyi* Albert, *Berzeviczy* Albert és *Rákosi* Jenő fogják tökéletes és csillogó mezben vázolni azokat a feladatokat, melyeket a háboru utáni nagy időkben kell majd folytatnunk a magyar közszellemnek ápolása és egészséges mederben való irányitása és ébrentartása tekintetében.

A diszülésen az összes miniszterek gondoskodnak képviseltetésükről s résztvesznek a hazai kulturális testületek kiküldöttei is. Veszprém vármegye és városa részéről *Hunkár* Dénes főispán és *Komjáthy* László polgármester tartanak üdvözlő beszédet. Városunk közönsége a legnagyobb lelkesedéssel várja a haza nagyjainak felszólalását e nevezetes alkalomból és hálát érez a rendezőbizottság iránt — melynek élén dr. *Óvári* Ferenc orsz. képviselő áll —, hogy alkalmat adott Veszprém társadalmának ahhoz, hogy a Dunántuli Közművelődési Egyesület, városunk falai közt tartja meg határjelző diszülését.

— **Hunkár Dénesné dekorálása.** *Ferencz* Szalvator főherceg *Hunkár* Dénesnének a háboru tartama alatt a katonai egészségügy terén szerzett érdemei elismeréseül a Vörös Kereszt hadiékitményes II. oszt. diszjelvényét adományozta.

— **Főispánunk kitüntetése.** A hivatalos lap közlése szerint *Ferenc-Szalvátor* főherceg *Hunkár* Dénesnek, Veszprémvármegye főispánjának a háboru alatt a katonai egészségügy terén szerzett kiváló érdemei elismeréseül a Vörös Kereszt hadiékitményes diszjelvényét díjmentesen adományozta. A város ebből az alkalomból meleg ünneplésben részesitette, melyről lapunk más helyén emlékezünk.

— **Kitüntetés a városi kórházban.** Az elmult hét a veszprémi városi kórház tevékeny igazgató főorvosának *Csolnoky* Ferencnek jól megérdemelt örömet szerzett. A hivatalos lap közlése szerint Ferenc Szalvátor főherceg őt a katonai egészségügy terén szerzett kiváló érdemei elismeréseül a Vörös Kereszt hadiékitményes II. osztályu diszjelvénnyel tüntette ki.

Csolnoky Ferenc lelkes agitálására városunk hölgyei még a háboru előtt jelentkeztek az önkéntes ápolónői tanfolyamra, kiket aztán ő képzett ki munkakörük ismeretére. A háboru tartama alatt még kétszer vállalta odaadó szeretettel uj-uj ápolónői tanfolyamok vezetését. Ezenkivül a Vörös Kereszt sebesült és beteg katonáit gyógykezelte sok gonddal. A kitüntetés elismerése a szenvedő emberek enyhitésére forditott nemes ambiciónak, melyhez szivesen gratulálunk.

— **Adomány.** *Rosos* István apátkanonok 100 koronát adott a veszprémi Szent Vincé-egyletnek, mit az elnökség a szegények nevében hálásan megköszön.

— **Küldöttségek.** A városi közgyülésről szóló tudositásunkban megirtuk a köszönetnyilvánitást, mellyel a város képviselőtestülete *Hunkár* Dénes főispán érdemeinek hódolt. A közgyülés emez ünnepléséről a polgármester értesiteni fogja a miniszterelnököt, az inditvány szövegét s az irásbeli határozatot pedig egy küldöttség nyujtja át a főispánnak. A küldöttség tagjai: dr. *Rédey* Gyula, *Reé* Jenő, dr. *Óvári* Ferenc, dr. *Illés* Dezső, *Rápoch* Sándor s a városi tanács.

A város a katonatiszti beszállásolásra ráfizetett békében is, még inkább ráfizet ebben a hosszu háboruban. Legujabban már póthitelt kellett megszavaznia a városi közgyülésnek, hogy az eddig összegyült ráfizetésnek fedezete legyen. A város képviselőtestülete egyuttal a katonai kincstártól is kéri ennek a sok ezrekre rugó háborus kiadásnak megtéritését. Dr. *Komjáthy* László polgármester ezt a kérvényt már be is terjesztette a honvédelmi miniszterhez s hivatkozik a hadiszolgáltatásról szóló törvény szövegrészére, amely jelzi, hogy a háborus teher a *városok erejét meg ne* haladja. A képviselőtestület elhatározta, hogy ezt a kérelmet megsürgeti s szóbeli megismétlését küldöttség utján is előterjeszti. A küldöttség tagjai: dr. *Rédey* Gyula, *Koller* Sándor, dr. *Óvári* Ferenc, *Reé* Jenő, dr. *Komjáthy* László és *Schiller* Soma.

— **Az Oltáregylet lelkigyakorlata** az elmult három napon át tartott. Városunk hölgyei dicséretreméltó buzgósággal és minden alkalommal nagy számban hallgatták *Strommer* Viktorin dr. tanár előadásait. Ugy láttuk, hogy az előadónak magas szinvonalon tartott időszerü fejtegetései megtalálták az utat hallgatóinak lelkéhez. Eleven érdeklődéssel, sok figyelemmel és bensőséggel vették ki részüket a lelki megujulás napjaiból. A lelkigyakorlat ma, vasárnap reggel záródott az Angolkisasszonyok templomában végzett közös szent áldozással. — *Jankovich-Bésán* Endréné egyesületi elnöknő az exercitium napjait városunkban töltötte.

— **A vármegyéről.** Veszprémvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 10-én tartotta április havi ülését. Ez alkalommal ismét foglalkozott a cigánykérdéssel s a miniszteriumhoz küldött táviratában erélyes intézkedést kért arra nézve, hogy a cigányoktól vegyék el a lovakat és a még kóborló férfiakat vonultassák be katonának.

F. hó 14-én a központi választmány ült össze. Megállapitották az 1917. évre érvényes választók névjegyzékét. E megállapitás azonban előleges.

— **Kinevezés.** A veszprémi székeskáptalan *Velty* Ferenc kápt. ellenőrt a jutasi gazdaság intézőjévé kinevezte. Az eddigi intéző ez idő szerint, mint tart. főhadnagy, katonai szolgálatot teljesit.

— **Jubiláris gyülés.** A városi képviselőtestület örömmel vette tudomásul, hogy polgármesterünk meghivására a Dunántuli Közművelődési Egyesület jubiláris közgyülését városunkban tartja. A szerdai közgyülés megbizta a polgármestert, hogy a meghivást a képviselőtestület nevében is ismételje meg.

— **A veszprémi hadiadó.** A városi közgyülés a városi hadiadó kivetése végett benyujtott inditványtervezetet visszaadta a tanácsnak. Egyuttal meghatározta, hogy akkor terjesszék a képviselőtestület elé, amikor már a kormányintézkedés szándéka, módja és terjedelme, ugyszintén a helybeli hadiárvák és rokkantak száma, valamint a pótolandó háborus kiadás összege is ismeretes lesz. Örülünk, hogy mult számunk vezércikkének gondolatai gyakorlati megvalósulást nyertek.

— **A miniszterelnök üdvözlése.** Abból az alkalomból, hogy *Hunkár* Dénes főispánt a város közgyülése kitüntetése alkalmából üdvözölte, egyuttal a m. kormány tagjai iránt is ragaszkodását fejezte ki. Ezt az itt közölt táviratban adta a polgármester a miniszterelnök tudtára:

„Veszprém város képviselőtestülete mai napon tartott közgyülésében *Hunkár* Dénes Veszprém vármegye főispánjának hálás köszönetét fejezte ki városunk ügyeinek, különösen a hadi-állapot alatt lelkes felkarolásáért, hathatós és eredményes támogatásáért és ez alkalommal is törhetetlen ragaszkodásának és bizalmának adott kifejezést.

Midőn ezt közgyülési határozat értelmében szerencsés vagyok Nagyméltóságodnak jelenteni, jelentem egyben, hogy a képviselőtestület egyhangu határozatával Nagyméltóságod és az egész m. kir. kormány iránt legmelegebb ragaszkodását és törhetetlen bizalmát fejezte ki, kérve a Mindenhatót, hogy miniszterelnök urat, aki ezen nehéz időkben a haza atyja, sokáig tartsa meg."

— **Kitüntetések.** Király Ő Felsége adományozta: *a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet:* az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartása elismeréséül *Havas* Lázár, a III/31. népf. gyalogzászlóaljnál beosztott népfölk. főhadnagynak;

elrendelte, hogy *a legfelsőbb dicsérő elismerés* tudtul adassék az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartása elismeréséül; *Csaby* Géza, a III/31. népf. gyalogzászlóaljnál beosztott népf. hadnagynak, — az ellenség előtt tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréséül *Hegedüs* Alfréd, a 307. honv. gyalogezrednél beosztott népf. főhadnagynak.

A parancsnokság adományozta: az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréséül az *I. osztályu ezüst vitézségi érmet:* Müller Sándor népf. zászlósnak, az ellenség előtt elesett Csörsz Rezső, továbbá Forgács Gyula tart. zászlósoknak, Lányi József őrmesternek, Sipos István és Pöhm Gyula szakaszvezetőknek, Rózsa István tizedesnek és Varga István honvédnek;

a II. osztályu ezüst vitézségi érmet: Hartmann Márton tart. zászlósnak, Fisch János szakaszvezetőnek, Bátor József, Schlaegl Mihály, Turóczy János, Lapos József, Ivanics Ferenc, Horváth Tamás és Bihari József tizedeseknek, Vigh József, Hász József és Papcsek Sándor őrvezetőknek, Jani Sándor, Kurucz Simon, Gazsó Imre, Horváth György, Pintér Mihály, Puzsér Sándor és Marschek Ferenc honvédeknek, Gergely Menyhért népf. őrmesternek, Pleva József népf. szakaszvezetőnek és Eöry István honvédnek;

bronz vitézségi érmet: Pápay József, Gábriel János és Megáll József tizedeseknek, Kiss János őrvezetőnek, Szőnyi Sándor, Mariann János, Regula Mihály, Darázsi Mihály, Nagy Gábor és Zakar Sándor honvédeknek és Sipos Lajos népfölkelőnek.

— **Ipari áram.** A villamostelep igazgatósága havi 2400 korona értékü áramfogyasztás biztositását kérte a helybeli motortulajdonosoktól a nappali áram meginditása fejében. Az illetékesek azonban többszöri értekezlet után sem tudtak megegyezni, bár *Weisz* M. Ignác, aki ebben a fontos ipari kérdésben kezdettől fogva elismerést érdemlő tevékenységet fejtett ki, ezuttal is készséggel közremunkált. A szerdai városi közgyülés örömmel vette tudomásul, hogy a nappali áram április 17-től kezdődőleg mégis biztositva lesz, amennyiben dr. *Óvári* Ferenc az első hónap esetleges különbözetéért hajlandó a várost kártalanitani. Ez a próbahónap majd megmutatja, hogy az ipari áram, melyet délutánonkint *két* órakor inditanak meg s a hajnali leoltásig lesz használható, állandó maradhat-e?

— **A postaépület.** A helybeli postát az igazgatóság kibővitteti. Erre a célra szükség van az épületben bérbeadott magánlakásokra s többféle átalakitásra is. A város s az igazgatóság ebben a kérdésben már huzamosabb idő óta tárgyal, a végleges megállapodás azonban egyre késik. A tanács a képviselőtestület megbizásból most átir a postaigazgatósághoz s fölkéri, hogy az épület bérbevételéről április 29-ig nyilatkozzék. A város ugyanis nem kockáztatja meg azt a lehetőséget, hogy a lakók felmondanak s a lakás, — ha a postaigazgatóság esetleg a bővitést mellőzni óhajtja — bérlő nélkül maradjon.

— **Adomány.** A veszprémi kath. tanitótestület 25 koronát adományozott a vármegyebeli elesett tanitók özvegyei s árvái javára. Ez az összeg benne foglaltatik a mult számunkban kimutatott gyüjtés összegében.

— **Szénbiztositás.** A város képviselőtestülete az 1916—17-iki télre szükséges kőszénszállitás ügyében ujra a Berger-céggel kötött egyezséget. E szerint a kőszén métermázsája április—május hóban 6 korona, junius—julius hóban 6·10 korona, augusztusban 6·20 kor. s szeptembertől 1917. március 31-ig 6 korona 30 f. A cég csak vaggon-rakományt 25 mmázsától kezdve szállit a házhoz, a kisebb mennyiséget a megrendelőnek kell elszállitatnia.

— **A kárpáti falvakra.** A városi képviselők gyüjtéséből a következő összegek jutottak a városi hatósághoz: dr. Hoffer Ármin 120 kor., Veszprémi Ipartestület 100 kor., Neumann Gyula 30 kor., Péller Pál 20 kor., Pillitz Pál 25 kor., Kránitz Kálmán 20 kor., Lengyel Ignác 26·80 kor., ifj. Jung Ádám 23·40 kor., Perényi Antal 47·80 kor., Lőwy Jakab 52 korona, Laczkó Dezső 38 korona, dr. Véghelyi Kálmán 66 kor., Veszprémi Hitelszövetkezet 30 kor. Összesen 599 korona.

— **A Veszprémi Takarékpénztár jelentése.** A helybeli pénzintézetekről irt tudósitásainkat a legelsőnek jelentésével itt a hirek között zárjuk. A mérleg-számla vagyon-lapja 17,990.580 kor. 91 fillérrel zárul. A teher-lapot ezzel szemben 281.789 kor. 92 fillér évi *nyereség* egyenliti ki. Betét 1915. év végén 13,204.614 kor. 48 fill., folyószámla-betét 1,737.113 kor. 69 fill. Ennél a két cimnél szaporodás 680.294 kor. 88 fill. Jelzálogkölcsön 9,294·421 kor. 73 fill. Apadás 662.325 kor. 82 fill. Váltó 2,355.107 kor. 09 fill. Apadás 512.261 kor. 52 fill. Folyószámla-kölcsön 1,980.716 kor. 94 fill. Apadás 154.116 kor. 61 fill. A biztositási-díj 4.753 kor. 65 fill.-t jövödelmezett. Osztalék részvényenkint 15 korona, vagyis két koronával több, mint 1914-ben. Részvénytőke 1,200.000 K 12 ezer db 100 kor. névértékü részvény után. Tartaléktőke a nyugdíjalappal 1,955.272 kor. 87 fill. A nyereségből háborus segélyre 2.008 kor., helybeli tanintézetek s egyesületek segélyezésére 2.767 kor. jutott. Az intézeteknél 3½ milló hadikölcsönt jegyeztek s ebben maga az intézet fél milliót. Az évi forgalom 100 millió.

— **Tanfelügyelőségi hirek.** A polgári iskolákban megtartandó magánvizsgálatokra a kérvények az illető iskolák igazgatóihoz már benyujthatók.

A vallás- és közokt. miniszter elrendelte, hogy az iskolák a maguk körében háborus emlékeket gyüjtsenek s a feldolgozás eredményét közöljék a tanfelügyelőségekkel.

Az államsegélyt élvező összes tanitók és tanitónők, köztük a szerzetes tanerők is megkapják a háborus segélyt.

A szünidei gyermekmenhelyek vezetésére vállalkozó tanitó-, illetve ovónők jelentkezhetnek a tanfelügyelőségnél.

Szentgál községben a róm. kath és ref. iskolákat járvány miatt hatóságilag becsukták.

— **A Balaton ujból árad.** Egy fővárosi lap irja: A Balaton déli partjának fürdő telepeiről szomoru hirt közölnek velünk. A tó felszine ujból emelkedik s három hét óta, amióta a Sió ujból el van zárva és a tó vize le nem folyhat, az áradás 25 cm.-nél többet tesz ki. A part közelében épitett villák vizben állanak és a pincékben félméteres talajviz tört elő. — A szomoru és tarthatatlan állapotot, amely sok milliós vagyont fenyeget pusztulással, tudvalevően az okozta, hogy annak idején elhatározták a Sió hajózhatóvá tételét. Ugyanakkor, amidőn a reális csatornatervekre nincs pénz, fölvetették volt ezt a furcsa és erőltetett ötletet, amelynek a megoldása is az ötletnek megfelelő módon történt. A sok milliós munka vállalkozójának a medret hosszirányban kellett volna elrekesztenie és előbb a csatorna egyik oldalát, majd a másikat kimélyitenie. Ebben az esetben a tó vizének állandó lefolyást biztositottak volna. A medret azonban keresztben rekeszteték el, ami kétségtelenül apasztotta ugyan a vállalkozó kiadását, de annál jobban nekiáradt a viztükör, amelyet a tófenékről számos forrás táplál. A megáradt tó vizét aztán egyszerre bezuditották a fölnyitott zsilipen át az aránylag szük csatornába és sikerült ezzel demonstrálni, hogy e vizfölösleg levezetésére a Sió medre szük. — Senki sem vetette ez ellen, hogy a normális vizleeresztést a Sió évszázadokon át baj nélkül tette lehetővé. Mikor aztán a Siómederből a tolnamegyei földekre lépett ki a viz, kész volt az érdek ellenét, amely az itteni földek, meg a balatoni villák tulajdonosai között támadt. E két érdeket a csatornavállalat rovására össze lehetett volna egyeztetni, de a taktikai célt ugy lehetett elérni, ha a siómenti tolnamegyei érdekek a serpenyőbe vetve lenyomják a balatonpartiakat. — Pedig ezek nem egymással állanak itt szemben, hanem mindkettő azzal az érdekkel áll szemben, amely a Siót szárazon óhajtja kotorni és pedig a vállalati költség takarékos felhasználásával. A balatoni nyaralótelepek ezt az elvet sinylik és ugyanakkor vannak pusztulásra kárhoztatva, amikor nagy apparátussal szeretnék az idegeneket természetes kincseikhez csábitani. A mostani áradás, amely a legutóbbi két hét száraz és meleg időjárása alatt volt észlelhető, fölfedi a mesterséges okokat, amiket a bajt előidézik és hangos szóval szólitja az illetékes tényezőket, hogy teremtsenek rendet végre! A villák károsultjai, akiknek partját szétrombolta, elmosta elárasztotta, sással beszegte az áradás, méltán fordulnak panaszukkal a nyilvánosághoz és méltán kelnek ki az ellen, hogy azt az elutasitást nyerték folyamodásukra, hogy kártalanitásukról szó sem lehet. — Persze senki sem hibás, csak azok a könnyelmüek, akik pénzt öltek a Balatonba, hogy ott kulturát teremtsenek.

— **Az interurbán telefon fölszabadult.** A kereskedelmi miniszter értesitette a posta- és távirdaigazgatóságot, hogy a háboru miatt korlátozott telefonbeszélgetéseket a polgári lakosság részére több vármegye közötti forgalomban megengedte. A megjelölt 38 vármegye közt találjuk a Dunántul minden vármegyéjét.

— **Megölte a széngáz.** *Varga* Ferenc fütő, aki a fürdőtelep gépházában volt alkalmazva Balatonfüreden, a mult hét egyik éjjelén a gázcsapot nyitva felejtette s a kiáramló széngáztól megfulladt. — Ugyanebben a helyiségben aludt a fütő leánya, *Varga* Mariska is, akinek azonban még sikerült félájultan az utcára kijutni és segitségért kiabálni. Mire a segitség megérkezett, — apja már halott volt.

— **A vásárok korlátozása.** Nagyfontosságu szaktanácskozás volt szerdán a kereskedelmi miniszteriumban afelett, hogy a háborus korszak alatt megtartsák-e a mostani vásárok számát vagy nem? Az összes jelenvolt szakképviselők kijelentették, hogy az állatvásárokat feltétlenül fenn kell tartani. A kirakodó vásárokat és a heti vásárokat pedig szintén nem lehet korlátozni, amennyiben ezek a vásárok a nép közszükségletének kielégitésére szolgálnak.

— **Miért kevés a cigaretta?** Mostanában gyakori a panasz, hogy kevés a cigaretta. A Hölgy, Király, Mirjam, Princeszasz, mint legkeresetebb szivarkák sehol sem, vagy csak csekély számban voltak kaphatók. Érezhető volt a cigarettainség nemcsak Veszprémben, hanem országszerte. — A cigarettahiányt illetőleg a következő, szakkörökből eredő véleményt közölhetjük. A cigarettahiánynak az oka az, hogy a háboru folyamán a fogyasztás olyan aránytalanul megnövekedet, hogy a gyárak nem tudnak lépést tartani a fogyasztással. Ezenkivül a magyar dohány gyárak, nemcsak az ország belterületét látják el, készitményeikkel, — hanem Szerbia, Montenegró, Galicia egy részét is. Emellett még az osztrák jövedéknek is ki kell szolgáltatni bizonyos készletet, mert a háboru folytán 5 dohánygyár üzeme szünetel. Igy 2 gyár az olasz harcterület körletébe esik, a többiészakon pihen. Az előállott cigarettahiány egyébként muló jelentőségü. A szerb területen működő katonai parancsnokság Macedónia területéről szállittat be dohányt a magyar gyárakban való feldolgozásra. Az elmult napokban csak Pécsre 15 vaggon dohány érkezett. Tehát nem lesz dohány hiány. A cigarettahiány miatt nyugtalankodókat pedig bizonyára megnyugtatja az a körülmény, hogy előbb a harcoló hadsereget látjuk el dohánykészlettel s csak azután kerülhet az itthonlevő polgárságra a sor.

— **Használjunk jótékonysági számolócédulákat!** A Hadsegélyző Hivatal az érdekelt szaktestületek és a nagyközönség szerető figyelmébe ajánlja a jótékonysági számolócédulákat, amelyeket *kizárólag* a hivatal terjeszt, a nemescél érdekeinek szigoru megóvásával. A 2, 4- és 10 filléres szállodai, vendéglői és kávéházi számolócédulák a közönségnek igazán szerény önmegadóztatását jelentik és a guruló fillérek mégis ötvenezer koronát hoztak eddig az elesett hősök özvegyei és árvái alapja javára és az akció további fokozott támogatására a háboru áldozatainak sok égő könnyét letörölné. Az olyan szállodák, vendéglők és kávéházak részére, amelyek különleges számolócédulákat használnak, a hivatal művészi kivitelü jótékonysági bélyegeket bocsát rendelkezésre. Ez a jótékonysági bélyeg egyuttal a közönség filléres adományainak elismerményéül is szolgálhat. A hivatalnak ezen és egyéb jótékonycélu kiadványai portómentesen rendelhetők meg a következő cimen: A m. kir. honvédelmi miniszterium *Hadsegélyző Hivatala, V. Akadémia-utca* 17. I. emelet. Telefon 46—99. A szállitás csak a pénz előzetes beküldése esetén portómentes.

— **Mindent a hadseregnek!** A honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala egy magyar gazda szakszerü, üdvös ajánlatára a hadviselésre nézve elsőrendü fontos akciót inditott és sürgősen kéri Magyarország gazdatársadalmának áldozatkész segitségét ebben az akcióban. A ló és szarvasmarha tavasszal elhullatja téli szőrét, ez a szőr az állatok nyirása vagy vakarása utján könnyen összeszedhető, hogy azután a hadvezetőség takaró és nemez gyártásra használhassa. A hivatal kéri tehát a gazdaszövetséget, hogy az emlitett szőröket gyüjtse össze és 5 kgr.-on felüli mennyiséget közvetlenül a Hadsegélyző Hivatal átvételi különjtményéhez (IV. Váci-utca 38.) a kisebb csomagokat pedig a gazdakörök vagy szövetkezetek vezetősége utján küldje fel. A küldemények „Táborban levő katonák részére szánt szeretetadomány" megjelöléssel vasuton és postán díjtalanul szállittatnak.

— **Tábori postai csomagforgalom.** A hadseregparancsnokság hozzájárulásával a kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a tábori postai csomagokban ezentul nem romló élelmiszerek és élvezeti u. m. kávé (szemes vagy poralaku), cukor és cukorkafélék, csokoládé, teasütemény, tea, kétszersült, továbbá mindenfajta konzerv leforrasztott dobozokban szállittassanak. Ezenkivül szabad a tábori postai csomagokban mézet is elhelyezni, ha az pléhtusban, vagy dobozban akként van csomagolva, hogy ki nem ömölhetik.

— **Felvétel tanitóképzőbe.** Akik az esztergomi róm. kath. tanitóképző első évfolyamára felvétetni kivánnak, az igazgatósághoz cimzett kérvényeikkel folyó évi junius 30-ig irásban jelentkezzenek. Felvehetők oly ifjak, akik a 14. évet már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek, ha a tanitói hivatáshoz szükséges erőteljes, ép testet, normális szellemi képességet, jó zenehallást orvosi bizonyitvánnyal igazolnak; ha a latin gépies olvasásban gyakorlottak; ha a gimnázium, reál- vagy a polgári iskola 4-ik osztályának sikeres elvégzését nyilvános iskolai bizonyitvánnyal; korukat és vallásukat keresztlevéllel igazolják. Felvehető 30, legfeljebb 40 növendék. Az intézettel kapcsolatos tápintézetnél (ingyen ebéd és vacsora) a jövő tanévre 10 hely üresedik meg, melyekért ugyancsak junius 30-ig, külön kérvényben kell folyamodni. E kérvény a biboros hercegprimás ur Ő Főmagasságához cimezve, szintén az intézet igazgatóságánál nyujtandó be. Mellékelendő a szülők vagyoni állapotát, a családtagok számát, valamint a családfő polgári állását feltüntető hiteles bizonyitvány. Tanitók gyermekei előnyben részesülnek. Mind a felvételről, mind a tápi adományozásról a kérvényezőket az igazgatóság julius 31-ig értesiti. A felvétel csak akkor válik végleges, ha a felvettek az intézet igazgatói irodájában a szülő vagy annak helyettese kiséretében szeptember elsején megjelennek és a megtartott orvosi vizsgálat alkalmasoknak találja őket. A szeptemberi beiratások alkalmával első éveseket csak abban az esetben veszünk fel, ha a junius hó 30-ig jelentkezők a a létszámot be nem töltötték.

— **A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak** nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta **„Peronoszpor"**-ral permetezik a **szőlőket** és a **gyümölcsfákat.** Utalunk lapunk hatodik oldalán levő hirdetésre.

— **A mérnökök összeirása katonai szolgálatra.** A honvédelmi minisztérium rendeletet intézett minden vármegye törvényhatóságához, a melyben elrendeli, hogy a területén tartózkodó összes 18—50 éves mérnököket, építészeket és építőmestereket, akik a sorozásokon alkalmatlanok voltak, haladéktalanul irják össze. Ezenkivül összeirandók azok a mérnökök, építészek és építőmesterek is, akik 50 és 60 év között vannak s hajlandók katonai szolgálatba lépni. Ugy a 18—50 mint az 50—60 évesek társadalmi állásuknak megfelelő tisztirangot fognak és katonai épitési és műszaki munkákat fognak végezni.

— **Magyar Hubertus jelvény.** A honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala megállapitotta a magyar Hubertus-vadászjelvényt, amely a maga művészi formájában pompás emléke marad a világtörténet nagy idejének és a magyar vadászok nemes áldozatkészségének, jövedelmével pedig az elesett hősök özvegyei és árvái alapját fogja gazdagitani. A magyar vadászok bizonyára kivétel nélkül megveszik és másokkal is megszereztetik ezt az ő dicsőséges emblémájukat. A Hubertus-jelvény egyszerűbb kiállitásban 2 K, a diszesebbje 5 korona. — A tiszta jövedelem a nemzet vértanuinak hátramaradottjait illeti. Megrendelhető a Hadsegélyző Hivatal jelvényosztályánál, Budapest, V. Akadémia-utca.

— **Eladó ház.** Egy jó karban levő ház (Szent István-utca 9. sz.) szabad kézből előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Van rajta 4 szoba, 2 konyha, pince és faház.

A műtrágyázás érdekében.

Schreiner János a veszprémi székeskáptalan jószágfelügyelője az alábbi inditványt adta be a vármegyei gazdasági munkabizottságnak:

Minden jónak van rossz oldala és megfordítva; — igy vagyunk a háboruval is, amely a temérdek szenvedéssel sok jóra is megtanitott bennünket, a sok között *a több termelésre*, ámbár ezt a háboru előtt is tudtuk, de megvalósitását mégis majd csak a háboru fogja meghozni.

Fokozhatjuk a termést a megfelelő időben és kellő módon végzett talaj-munkával, ezek közt a nedvességnek a talajban való konzerválásával, a talaj erőállapotának megfelelő mennyiségű és kitünő minőségű vetőmaggal és amit elsősorban kellett volna emlitenem: a trágyázásokkal.

Igen bizony, elsősorban a trágyázásokkal, mert trágyában szükölködő talajokra hiába dolgozunk jól, azokban még kielégitő termelésekre sem számithatunk.

Minthogy pedig a legtöbb gazdálkodónak nincs meg a szükséges mennyiségű állati trágyája, okvetlen be kell vinni a műtrágyák használatát a gazdálkodásba és a műtrágyák közül elsősorban a foszfor-műtrágyát, mert ebből van legkevesebb hazai talajainkban és nem elegendő az állati trágyában sem. Aki a maga lábán nem tud járni, annak mankót adunk, a vaknak vezetőt, a kiskorunak és gyámoltalannak gyámot, hogy ezek segitségével előbbre juthassanak, boldogulhassanak.

Minthogy a mi kisbirtokosaink is a műtrágyázás terén még hátra vannak, mert gyámoltalanok, vezetőre, segitőre van szükségük, — segitőjük pedig nem lehet más, mint az állam. *Hozzon tehát az állam törvényt a kötelező műtrágyázás alkalmazására, állitson fel műtrágya-gyárakat és a műtrágyát (foszfort) az előállitási áron a megfelelő haszon felszámitásával bocsássa a kisbirtokosok rendelkezésére, akik a műtrágya értékét szeptember hónapban az átvétel alkalmával vagy megfizetik, vagy egy év multán a műtrágyázás hasznából egyenlitik ki 5% kamattal, amit a közadók módjára a községi elöljáróság szedessen be minden év szeptember közepén.*

Mikor ezelőtt 23 évvel kezelőtiszt koromban a foszfor-műtrágya használatát fekete ugaron, mely 4 évvel előbb volt állati trágyával trágyázva, tehát még jó erőben volt, egy kat. hold buza és egy kat. hold rozzsal, — ezen kis parcellák mellett ugyanakkora parcellákat összehasonlitás végett műtrágyázatlanul hagyva, egyforma talajmunkával 3 szántásban, egyenlő mennyiségű és minőségű vetőmaggal egyidőben vetve, — kisérletképpen megkezdtem, figyelemmel kisértem fejlődésüket egész az aratásig, akkor személyes felügyeletem alatt learattattam és elcsépeltettem, hogy a kisérlet egész biztos legyen.

Az eredmény csodálatosan meglepő volt, melyre már a fejlődés alatt lehetett következtetni, mivel a foszforozott rozs már a kelés után rövid időre fejlődésben elhagyta a műtrágyázatlant, a buza pedig tavasszal, a vegetáció megindultával kerülte el a foszforozatlant, mindkettő szélesebb, haragos-zöldebb levélzettel, nagyobb sűrüséggel, magasabb szárnövéssel, — a kalászosodáskor pedig tetőpontját érte a különbség a hosszabb és duzzadtabb kalászokkal ugy, hogy a cséplésnél a foszforozott buza adott 15·50 métermázsa 80 kilós szép szemet, a rozs pedig 17 métermázsa 76 kilósat, — mig a műtrágyázatlan buza 11·50 métermázsa 79 kilós és a rozs 12 métermázsa 74 kiló hektoliter súlyut, — tehát a műtrágya javára esik buzából 4 métermázsa, a rozsból pedig 5 métermázsa.

Ily nagy eredményen felbuzdulva, a következő évben már 10—10 kat. holdat láttam el 18 százalékos vizben oldódó ásványi szuperfoszfát műtrágyával buza és rozs alá, — az eredmény szintén meglepő lett s mikor kikalászosodott a buza is, a községi elöljáróság néhány tagját kivittem a határba, hogy nézzék meg a különbséget a műtrágyázott és trágyázatlan vetés közt, hogy ennek láttára megkedveltessem velük a kisérletezést. Csodálkozásuknak adtak kifejezést a gyönyörü látvány felett, azonban nem követték a jó példát s most 20 év után is még igen kevesen utánozzák, pedig az uradalomnál évről-évre látják és tudják a feltünő különbséget, a több termést, a nagyobb hasznot.

Ha az egész országban egyelőre csak az őszi kalászosok alá adnának műtrágyát, akkor a buzával és rozssal bevetett circa 7 millió kat. hold terület után, melyből körülbelül 4 millió kat. hold kisbirtokosok tulajdonában van, a terméstöbblet — kat. holdanként csak 2¾ métermázsát számitva, — 10 millió métermázsa buza és rozs lenne, amelynek mai értéke, — métermázsánként 35 koronát számitva — 350 millió korona, ebből a műtrágyázás költségét, — kat. holdanként 1½ métermázsa foszfortrágya számitással, métermázsánként 16 korona értékeléssel, — 96 millió koronát levonva, maradna tiszta haszon 254 millió korona, vagyis kat. holdanként 63 koronával nagyobb tiszta jövedelem, mely a vagyonosodást mozditaná elő, német szövetségesünknek pedig 10 millió métermázsa kenyér-gabonával több jutna.

De nemcsak az őszi gabonák, hanem a tavasziak is, mindenféle kapás, szőlők, évelő takarmányosok, a természetes rétek és legelők is meghálálják a műtrágyázást, bár nem oly nagy mértékben, mint az ősziek s ha még ezek is bevonatnak a műtrágyázásba, a 25 millió kat. hold termő mivelés alatt álló, tisztán magyarországi talajból a kisbirtokosok kezén levő mintegy 15 millió kat. holdban a végeredmény óriási lenne.

Ilyenféle javaslatot már egyszer, még 1908-ban egy fővárosi lapban közzétettem, ha akkor elfogadásra, megvalósitásra talál, sok millióval gazdagodott volna az ország s a tervezett kiéheztetés még nagyobb és legyőzhetetlen akadályba ütközik.

A foszfortrágya 15—20 évi folytonos használata után a másik nem kevésbé növényi tápanyagot tartalmazó légeny-trágyát is be kell vezettetni, hogy a foszfortrágya tovább is érvényesülhessen.

Javaslatomat bővebben megokolni azt hiszem szükségtelen, miért is kérem a vármegyei törvényhatósági gazdasági munkabizottság ülésén való tárgyalását és kivitel végett illetékes helyre juttatását.

Schreiner János,
törvh. gazd. munkabizottsági tag, káptalani jószágfelügyelő.

Uj időszámitás.

Április 30-án éjjeli tizenegy órakor uj időszámitás lép életbe: az órákat egy órával előbbre, tizenkét órára fogjuk igazitani és azon tul szept. 30-án éjfélig, amikor ismét visszatérünk a mai időszámitáshoz, megtartjuk ezt a rendet, az időszámitás uj rendjét.

Erre az intézkedésre Németország kényszerit bennünket, helyesebben a gazdasági és közlekedési érintkezés, amely közöttünk és Németország között fennáll. A nyári időbeosztás rendjét nyolc-tiz esztendővel ezelőtt Angliában kezdték meg, most Németország is megvalósitja és életbe lép ez a rend nálunk is. Április 7-ikén és 8-ikán ez ügyben Berlinben már tanácskozást is tartottak, amelyen a magyar kormány képviselői is megjelentek.

Az uj időbeosztás következtében nyáron egy órával korábban kezdődik, egy órával korábban végződik a nap. Az ipari, a gyári, a kereskedelmi, a gazdasági, a hivatalos életben egy órával korábban végződik a munka és ennek az a nagy jelentőségű következménye, hogy a világitási anyagban óriási megtakaritásra nyilik alkalom. Németországban kiszámitották, hogy május elsejétől október elsejéig ez az egy órai időeltolás nyolcvan millió márka értékű világitóanyag megtakaritással jár, a magyar és az osztrák monarchiában pedig csupán világitó anyagban ötvenhat millió koronát lehet megtakaritani.

Hogy ez valóban igy van, hogy ebben nincsen tulzás, azt senki sem állitja. Bizonyos azonban, hogy a munka végzése körül az uj időrend igen nagy előnyökkel jár: a munka korábban kezdődik, tehát a munkaerőt jobban lehet kihasználni; azután meg a reggeli munka sokkal intenzivebb, mint az, amelyet késő délután végeznek.

A mult heti értekezleten, amely Berlinben folyt le, a német birodalmi vasutak képviselőin és a porosz közmunkaügyi miniszteriumon kivül résztvettek a meghóditott területeken, tehát a Belgiumban, Franciaország, Oroszország egy részében, valamint Szerbiában elfoglalt vasutak vezetőségei is, mert nem kell külön hangsúlyozni, hogy *az uj rend kötelező a meghóditott területeken is.* Megjelentek továbbá az osztrák vasutak képviselői és mi is. — Nekünk, — miután nyugat felé csak Ausztrián át közlekedhetünk, — csak Romániával kell majd tárgyalnunk, hogy a csatlakozás simán történhessék. Valószinű, hogy a keleti vasutakon még további időmegtakaritásban is lesz részünk és még rövidebb idő alatt tudunk eljutni Konstantinápolyba. — Berlinben különben a legnagyobb előzékenységgel bántak velünk és minden tekintetben a kezünkre jártak.

Szőlőgazdák figyelmébe! Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesiti a rézgálicot. :: ::

A „Peronoszport“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitünő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vizhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. — Használati utasitással. — Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett :: szállit:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselet Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz.

A háboru krónikája.

Április 9. A Doberdó-fensikon az olaszokat ma éjjel néhány előretolt támadó árkából elüztük. A Mrzli Vrhtól délre is elfoglaltak csapataink egy olasz hadállást és itt 43 olaszt fogtak el és egy gépfegyvert zsákmányoltak. A tiroli harcvonalon az olasz tüzérség több szakaszon, különösen pedig Rivától nyugatra levő hadállásaink ellen élénken tüzelt. A Rauchkopfl megtisztitása alkalmával beszállitott foglyok száma három tiszt és százötven főnyi legénységre emelkedett. Tegnap hajnalban repülőgépeink világosan felismerhető eredménnyel bombázták Casarsa és San Giorigo di Negaro pályaudvarait. A hősies repülők közül három nem tért vissza. — A Maas balpartján szileziaiak és bajorok Haucourttól délre rohammal elfoglalták a két erős francia támaszpontot s a Termita-domb gerincén több mint két kilométer szélességben elfoglalták az ellenség állását. 15 tisztet és 699 főnyi legénységet sebesületlenül elfogtak. A Maastól keletre emelkedő magaslatokon és a Woevreben mindkét fél tüzérsége nagyon tevékeny volt.

Április 10. Az összes harctereken a helyzet változatlan.

Április 11. A Maas nyugati partján Bethincourt-t és az attól délnyugatra levő épp oly erősen kiépitett Alsace és Lorraine támasztópontokat a németek elvágták a francia harcvonaltól. Az ellenség gyors visszavonulással igyekezett a veszedelemből menekülni, de a szileziaiak utját állták, ugy hogy a franciák sulyos, véres veszteségükön kivül sebesületlen foglyokban 14 tisztet és 700 főnyi legénységet, továbbá 2 ágyut és 13 gépfegyvert vesztettek. Ugyanakkor Avocourt falutól közvetlenül északra és a Bois des Corbeauxtól délre a németek megtisztitottak az ellenségtől a rájuk nézve kényelmetlen védőműveket, erődházakat és fedezékeket. Ezeknél a különálló vállalkozásoknál is sikerült a franciáknak komoly kárt okozni, akik ezenkivül foglyokban több tisztet és 276 főnyi legénységet is vesztettek. A Maastól jobbra hasonlóképpen megtisztitották az ellenségtől a Poivre hegyhát délnyugati szegélyén egy szakadékot. Itt 4 tiszt és 184 főnyi legénység, valamint sok hadiszer is a kezükben maradt. — A görci grófságban az ellenséges tüzérség az arcvonalunk mögött lévő helységeket tüz alatt tartotta. Egy Caproni-repülőgépet ágyutüzelésünk megsemmisitett. Az arcvonal többi részén a szokásos tüzérségi harc tovább tart. A Sugana-völgyben az olaszok Caldonazzót ágyutüzzel felgyujtották. Rivára néhány repülő bombát dobott. — Az orosz és délkeleti harctéren a helyzett változatlan.

Április 12. A Maas kétoldalán a harci tevékenység tegnap is igen élénk volt. A Forges-patáktól délre Haucourt és Bethincourt között a németek által elfoglalt francia állások ellen intézett ellentámadások az ellenségre nézve veszteségteljesen összeomlottak. A sebesületlen foglyok száma itt 12 tiszttel és 549 főnyi legénységgel, 36 tisztre és 1231 főnyi legénységre, a zsákmány pedig 2 ágyura és 22 gépfegyverre emelkedett. — A Bois de Corbeauxtól délre további erődházak elfoglalása alkalmával az éjjel 222 foglyot és egy géppuskát szállitottak be a németek. — Az olasz arcvonal egyes szakaszain a tüzérségi tüz élénksége fokozódott. Az ellenség tervszerüen tüzelt az arcvonalunk mögött levő helységekre.

Április 13, Rivánál az olaszokat, akik egyes előretolt árkokban és egy védőfalnál Speronetől délre megvetették a lábukat, ezen árokból ismét elüztük. — Laboisellenél egy kisebb német osztag az angol állás ellen intézett éjszakai vállalkozásból veszteség nélkül 29 hadifogollyal és 1 gépfegyverrel tért vissza. A Maastól nyugatra a franciák hiába támadták Avocourttól északkeletre levő német állásokat. A keleti parton három, a leghevesebb tüz által előkészitett ellentámadás a Poivre-hegyháton az ellenségnek nagy veszteséget okozott de hasznot nem biztositott neki. Légi harcban 1 francia repülőgépet a németek lelőttek. — Az orosz és a délkeleti harctéren nem történt nevezetesebb esemény. — A törökök az angolokon a Tigris partjánál, Felahic mellett fényes győzelmet arattak, A hat óráig tartó harcban az angolok 3000 halottat és foglyokban egy tisztet és néhány főnyi legénységet vesztettek.

Április 14. A nyugati harctéren a megfigyelésre többnyire kedvezőtlen körülmények miatt tegnap általánosságban nem fejlődhetett ki jelentékenyebb harci tevékenység. Az olasz harctéren a tüzérségi tüz az arcvonal számos helyén váltakozó erősséggel tart. Az orosz és a délkeleti harctéren a helyzet most is változatlan.

IRODALOM.

* **A „Vasárnapi Ujság“** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával“ együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

* **Az „Élet“** szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszi Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészitik ki. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurbán

Wellner Gyula

régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.

Számtalan elismerő levél.

Tanitóknak kedvezmény.

Meghivó.

A veszprémi kötött és szövött iparárugyár részvénytársaság

IV. évi rendes közgyülését

Veszprémben, a Veszprémi Takarékpénztár tanácstermében

1916. évi április hó 29-én délután 4 órakor

tartja, melyre a tisztelt részvényesek azzal a figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a közgyülésen szavazati joggal személyesen vagy meghatalmazott által csak azok birnak, akik 15 nappal a közgyülés előtt nevükre irt részvényeiket és meghatalmazásaikat a közgyülés megtartását 48 órával megelőzőleg, vagyis 27-én d. u. 4 óráig vagy a gyár, vagy a Veszprémi Takarékpénztár pénztáránál leteszik.

Tanácskozási tárgyak:

1. A jegyzőkönyv hitelesitésére két részvényes felkérése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének tárgyalása, a mérleg jóváhagyása, a jövedelem felosztása, az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
3. A részvényesek által esetleg teendő inditványok tárgyalása. (Inditványok a közgyülést 8 nappal megelőzőleg irásban nyujtandók be az igazgatóság elnökénél.)
4. A részvénytársaság elnökének három évre választása.

A számadások és mérleg, az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések a gyár irodájában közszemlére kitétetnek s a közgyülést 8 nappal megelőzőleg délelőtt 9—12 és d. u. 3—5 óráig ugyanott megtekinthetők.

Veszprém, 1916. április 10.

Az igazgatóság.

MÉRLEG: *Aktiva:* készpénz 9857·82, áruraktár 111420·—, félgyártmányok 69192·—, nyersanyagok 74022·29, árukövetelések 58857·92, gép és felszerelés 140774·46, ingatlan 6168·—, összesen 480292·49. — *Passziva:* részvénytőke 120000·—, tartalékalap 2785·47, külön tartalékalap 24824·78, értékcsökkenési tartalékalap 7038·72, kétes követelések tartalékja 11476·52, folyószámla-tartozás 285000·—, összesen 451125·49. *Tiszta jövedelem:* 29167·—.

Lokomobilt

vagy nyérsolaj-motort keres megvételre : :

SZALAI MÓR Veszprém.

Járványos betegségek ellen legjobb óvszer a

KRONDORFI

természetes savanyuviz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: **REININGER DEZSŐ, Veszprém.**

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Hejzer Mária szakácsnő leánya Ilona r. kath. — Floigl János cipészsegéd és Segesdy Julianna fia István r. kath. — Tóth Sándor máv. kocsirendező és Reisinger Mária fia Sándor r. kath. — Egresi József államvasuti mozdonyfütő és Pap Mária leánya Róza Anna r. kath. — Pfeffer Antal földmives és Magas Borbála fia Mihály r. kath. — Nagy Károly kőmivessegéd és Simon Anna fia Ferenc Gyula r. kath.

Halálozás.

Heisler László katona r. kath. 28 éves január 21-én halt meg. — Riegler Lajos katona r. kath. 27 éves január 22-én halt meg. — Keserü József cipészipáros r. kath. 63 éves. — Lengyel Sándorné Róthauser Szerafina zálogintézeti tulajdonos neje izr. 61 éves. — Farkas László r. kath. 17 hónapos. — Lendvay Géza r. kath. 14 hónapos. — Csincsi Imre napszámos r. kath. 81 éves. — Mart Etel r. kath. 12 hónapos. — Fekete Ferenc r. kath. 6 hónapos.

Házasság.

Pilcsik István asztalossegéd ág. h. ev. és Fejes Mária varrónő r. kath.

Igen tisztelt Méhész Urak!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy Székesfehérvárott, Pályautca 28. sz. házunkban egy nagyobb

gőz-viaszolvasztó és műlép készitő műhelyt

létesitettünk.

Ezen vállalkozásunk oda irányul, hogy a t. méhésztársainkat hathatósan támogassuk és általános megelégedést nyujtsunk, még pedig olyképpen, hogy amerikai hengergépünkön vegytiszta viaszunkból I-ső rendü műlépet állitunk elő.

A műlép napi ára ezidőszerint kilogrammonként **9 korona.**

Elvállalunk tiszta és salakmentes viaszt műléppé való kihengerlésre is, melyért kgr.-ként munkadíj fejében **1 korona 40 fillért** számitunk.

Egyben értesitjük a t. méhész urakat, hogy 10 kgr. száraz sonkoly beküldése ellenében 1·5 kgr. vegytiszta I-ső rendü sárga műlépet adunk a megadott méretszerint, ami által célunk a méhész urakat egy nagy és fáradságos munkától megkimélni.

Az igen tisztelt méhész urak eme vállalkozásunk szives pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel:

Pollermann Pálné és Társa

gőz-viaszöntőde és műlépkészitő telepe

Székesfehérvár, Pálya-utca 28.

ÓRIÁSI

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy bádoghiány miatt, ugy hogy gyáramban több izben üzemzavar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádogdobozokat beszerezni. Mély tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipőkrémet kérni, hogy a szükséges dobozok készitése egyöntetü legyen, mert csak igy lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégiteni. Az óriási Fedák-

CIPŐKRÉM

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmulja. — Az óriási Fedák-cipőkrém a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres árban

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségü, elsőrendü minőségü nyersanyagot beszerezni és igy a háboru előtti kitünő minőségben

mindenütt kapható!

VADÁSZ ZSIGMOND
vegyészeti gyára
Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészitő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidékén a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Bakos Kálmán

füszer- és csemegekereskedő, ásványviz nagy raktára
VESZPRÉM.
Telefon: 55. — Sürgönycim: Bakos Veszprém.

Ajánlom a téli idényre bel- és külföldi csemegeárukat, válogatott füszerek, idei aratásu tea- : különlegességeimet. :

Teasütemények, csokoládék, kakaó és gyermektápszerek. Mindennemü hal- és huskonzervek.

Befőttek, lekvárok, Jamsrum, likőrök, cognac és pezsgők, bel- és külföldi borok. - Kávékban nagy : választék. :

Gőzkávépörkölde

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági cikkek. — Illatszerek. Finom hentesáruk. : Prágai sonka. :

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghivók, eljegyzési és esketési tudósitások, számlák, cimkék, stb. stb., jutányos áraken számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és borítékok, okmánybori-tékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tetszésszerinti mennyi-ségben. — Kaphatók a legjobb minőségü fehér irodai, ugyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.